

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, dne 9. avgusta 1932.

Štev. 90.

Min. v p. dr. Frangeš:

Obdonavske države in največja ugodnost

V reviji belgijske družbe Société Belgedolgo, dokler se splošni gospodarski položaj ne izboljša; in to se more prav kmalu zgoditi, če se cene agrarnih produktov vsled carinske preference zvišajo in če more zato prebivalstvo agrarnih držav vsled zvišane nakupne moči zopet kupovati izvozne predmete zahodnih evropskih držav.

Ali more takšna konstrukcija resno škodovati koristim drugih držav? Ne. Predvsem ne bodo prekomorske države importirale v Evropo niti enega stota pšenice manj kot doslej, kajti Vzhodna Evropa more slej ko prej kriti iz lastne produkcije komaj eno desetino uvozne potrebe Evrope. V Evropi sami prideta kot odjemalki pšenice (in koruze) iz Jugoslavije, Rumunije, Ogrske in Bolgarije predvsem v poštev najbližji industrijski deželi Avstrija in Češkoslovaška; ker pa ti dve državi nikakor ne moreta sprejeti izvoznega prevelikega omejenih agrarnih držav, se morata pritegniti še Italija in Nemčija. Francija in Anglija se preskrbujejo iz kolonij; Belgija, Holandija in severne (skandinavske) države pobirajo zelo majhno carino na žito ali pa prav nobene in zato tudi ne morejo dati nobenih carinskih ugodnosti. Če bi torej imenovane industrijske države dovolile agrarnim državam preferenčne popuste in bi za to dobile ravnotako preference za določene kontingentirane indu-

Če bi n. pr. industrijska država dovolila agrarni državi preferenco za določeno količino žita in če bi znašal skupni znesek na ta način popuščene carine n. pr. 10 milijonov frankov, bo tudi industrijska država naravno zahtevala od agrarne države nekatere carinske olajšave, ki bi v našem slučaju znesle približno znesek 10 milijonov frankov. Ker se pa mora klavzula največje ugodnosti vzdržati za žito pogojno za industrijske produkte nepogojno, mora industrijske predmete uvažajoča agrarna država dovoliti iste carinske ugodnosti, ki jih je priznala preferenco dajajoči državi, tudi vsem drugim državam, ki uživajo največjo ugodnost. Jasno je, da bo morala agrarna država tem potom dovoliti povsem verjetno za dotične industrijske predmete večji carinski popust kot ga ji donaja po preferenci doseženi popust v znesku 10 mil. frankov. Agrarna država napravi torej slabo kupčijo, če sklone takšno preferenčno pogodbo. Kupčija ne more agrarne države zadovoljiti tudi zato ne, ker ne more v takih razmerah dobiti od uvozne carine industrijske države polne preference, to se pravi 100 odstotkov ali približno toliko. Manjše preference pa nimajo v agrarni državi nobenega učinka ali pa imajo vsaj premajhen učinek; one ne morejo v agrarni državi dvigniti cene do zaželenje višine, to se pravi, do lastnih produkcijskih stroškov, in ostanejo polovične odredbe, ki ne dosežejo cilja in ki nikogar ne zadovoljijo. A tudi industrijska država ne more biti popolnoma zadovoljna; kajti carinski popust, ki si ga je kupila z žrtvijo preference, pride vsled klavzule največje ugodnosti v polni meri v dobro tudi vsem drugim državam, ki niso prinesle prav nobene žrtve.

Konstrukcija, ki na ta način nikogar ne zadovolji in ki vseeno zahteva žrtve, se trajno ne more vzdržati. Ona ni pravična, ona agrarne države ponižuje in jim za žajenje njih ugleda ne nudi niti kakšne protiusluge, in ona tudi ne more nakupne moči agrarnih dežel dvigniti v takšni izmeri, da bi imele industrijske države kaj koristi od tega. Ta cilj se da doseči le tako, da dobijo agrarne dežele v industrijskih deželah izdatne preference za svoje produkte, po možnosti 100 odstotkov od obstoječih carinskih postavk, in da morejo industrijske dežele, ki te preference dajo, importirati v agrarne dežele brez ozira na klavzulo največje ugodnosti nekatere za agrarne dežele važne industrijske predmete ravnotako s preferenčnimi carinami. Carinski popust za obojestranske produkte naj bo v skupni svoti približno enak in naj se zato kontingenti vnaprej maksimirajo.

Takšen pogodbeni temelj je za obe strani pravičen in koristen in more obstati tako

strijske predmete, ki ne spadajo pod klavzulo največje ugodnosti, ali bi bila s tem povzročena kakšni drugi industrijski državni resna škoda? Gotovo ne. Prodaja zapadnih industrijskih držav v vzhodne dežele ne znaša v nobeni teh eksportnih držav več kot dva odstotka njih skupnega eksporta; to se pravi: ne Anglija in ne Francija, ne Belgija in ne Holandija ne proda v Jugoslaviji, Rumuniji, Bolgariji in Ogrski skupaj niti dveh odstotkov svojega eksporta.

Če bi torej Avstrija in Češkoslovaška, morda tudi Italija in Nemčija uvažale nekaj časa preferenčno v agrarne dežele nekaj po vrsti in številu omejenih industrijskih predmetov, ali bi mogla taka izjema od klavzule največje ugodnosti zapadnim industrijskim deželam resno škodovati? Tega pač ne moremo trditi, posebno če pomislimo, da bi bila taka odredba časovno omejena in da bi po zopetni gospodarski okrepitvi agrarnih držav dobili vsi industrijski predmeti tam nove prodajne možnosti, da bi se pri vseh posojilih moglo računati tudi na vračilo in da bi se tam na ta način dala resno preprečiti nevarnost boljševizma.

Gre za več kot za vzdržanje klavzule največje ugodnosti, gre za prvi in najtežji korak h konsolidaciji Evrope, ki se more doseči z žrtvami. Omejitev klavzule največje ugodnosti na način, kot smo ga tukaj orisali, se nam zdi prav majhna žrtev za dosego velikega cilja, ki naj mu služi.

sem ga opozoril na tiste zapredke, češ, zakaj pa nikdo ne odreže tistega kosa veje in vrže gosence na ogenj? Odgovora ne maram zapisati. In vendar je boj proti pedicu jako lahek.

Drug pripomoček za boljšo uporabo našega sadja je — domač konsum, ki je za res premajhen. Pred letom dni je mariborski ravnatelj g. Andrej Žmavc v »Jugoslovani« napisal par člankov o — večji porabi grozdja doma. Dokazal je z drastičnimi zgledi, da se v vseh naših mestih in večjih krajih veliko premalo grozdja porablja, in kar ga prihaja na trge, je predrago. Vsaj do lani je bilo tako. Nekaj podobnega bo z vsemi vrstami sadja, ker ni dovoz urejen. Ni modernih prevoznih sredstev med producenti in konsumenti po mestih, tako da prihaja sadje predrago na mestne trge. — Ogrski zgledi bi tu izborno pomagali. Mestni sosedje na kmetih pa menijo, da je za gospode škričice vse dobro. Zato prihaja tako črvido sadje na trge v Ljubljano in najbrže tudi drugam, kakor sem gori omenil.

Res je, da za sadje in povrtine, ki služijo le domačemu konsumu, ne prihaja tuj denar v državo — ali čim več teh darov božjih pametno porabimo doma za ljudsko prehrano, toliko manj ga bo sililo na tuje trge, toliko manj konkurence bodo delali naši izvozniki samim sebi. Imel sem že priliko svetovati znanec na spodnjem Štajerskem, naj opusti izvoz na Dunaj: naj se raje oprimejo takozvanega malega izvoza v Zagreb, v Ljubljano, da celo v Beograd, — in bolje kupčije delajo.

Prihodnjic se bom bavil z nekaterimi drugimi pogoji za izboljšanje izvoza. Danes naj tu dodam še malo poročilo z dunajskega sadnega trga od minule sobote: Vsled carinske borbe med Avstrijo in Ogrsko je manj sadja na trgih. Zato so bile cene dobre, n. pr. grozdje 120 grošev ali Din 9-60, marelice 100 do 120 grošev, breskve po kakovosti od 60 do 180 grošev, hruške od 35 do 80 grošev. Prva jabolka 50 do 60 grošev.

Ker utegne biti izvoz in uvoz z Ogrsko omejen na neki kontingent, je nada opravičena, da dunajski trgi ne bodo preplavljeni in da je računati na dobro kupčijo z Avstrijo za vse naše izvoznike, ki si oskrbe možnost za — plačevanje v zasebnem kliringu, kakor sem v nekem dopisu pojasnil. Vsekakor treba imeti razvoj teh razmer med sosedi v evidenci, da bomo mogli od tedna do tedna presojati, ali smemo svoje blago na Dunaj in v Avstrijo sploh pošiljati ali ne.

A. G—k.

Kako pomagati našemu izvozu sadja

(Poročilo z Dunaja.)

I.

V dosedanjih poročilih z Dunaja smo govorili o vseh možnih nedostatkih v našem izvozu, o preveliki konkurenci Ogrske in Bolgarije itd. — toda ogledati si moramo tudi možnosti, kako bi mogli pospešiti naš izvoz kljub vsem takim težkostem.

O konkurenci Italije sem omenjal samo tako mimogrede, ki je sicer največja, a vendar ne prihaja toliko v poštev vsled posebnih okoliščin. Ogrska in Bolgarija ste šle v organizovanju izvoza sadja in povrtin povsem po vzgledu Italije, kjer imajo ogromne količine sadja in povrtin, imajo izvozna podjetja vzorno urejena v največjem obsegu, ali vsled časovne prednosti v dozetju ne prihaja več v preveliki meri kot nevarna konkurentinja v poštev. Tam okoli Barija proti Brindisiu so prve češnje in prvo grozdje, pa tudi krasne hruške v velikih množinah. Toda ko od tam že poneha izvoz, šele prihaja naša vrsta. Tako je tudi pri marelicah in breskvah.

Na stotine je velikih izvoznikovskih tvrdk, ki so urejene v največjem obsegu. Lani sem poslal »Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine« slike neke laške zadruge: prostor za prebiranje sadja, prostor za pakovanje s približno 200 delavkami, prostor za razpošiljanje, kar mora imponovati. Tudi pri nas bodo morali iti po takih vzgledih. — Na Dunaju je nešteto laških tvrdk, nekatere so tu že do 50 let. Take stare firme so neprecenljive vrednosti za italijanski izvoz.

Z ozirom na dosedanje dopise nastane samo po sebi vprašanje: Kako pa pomagati našemu izvozu? Mnogo migljajev dobimo že iz dosedanjih dopisov, kdor zna čitati in logično sklepati. Nekaj migljajev pa naj podam v naslednjih dveh člankih.

Prvo pozornost treba obračati že pri pridelovanju sadja, da bomo res imeli sposobno blago za evropske trge v takih množinah, da se sploh smemo spustiti v kupčije z inozemstvom. Ta pripomnja velja posebno za jabolka. Kaj nam pomaga, da je vsa bivša spodnja Štajerska naravnost blagodarjena dežela za sadje, ko pa sadje-rejci minulih časov niso dovolj obračali svoje pozornosti na glavni pogoj: raje manj vrst, ali te naj bodo izbrane, naj

bodo najboljše kakovosti, ki tu uspevajo, in teh pridelujemo v največjih množinah. Imam seznam plemenitih jabolk, ki tu uspevajo, in teh je nad — 30 vrst. Zakaj luksuz tako ogromnega števila vrst, namesto največ tri ali štiri vrste za izvoz v velikih količinah, kar je čez to število, naj bo samo za zabavo in domačo rabo. Poglejte pametne seljake tam okoli srbske Požege, Čačka, Užice, Arilje itd., kjer so pred desetletji stari Srbijanci sadili in cepili samo — budimko, kvečjemu še kolačarko, — ali teh imajo ob dobri letini čez 2000 vagonov. Zato je to jabolko tudi našo pot v daljni svet po Evropi, ker je bilo mogoče skelpati kupčije za veliko število vagonov. Kdo more n. pr. pri nas skleniti kupčijo le za 20 vagonov ene asme vrste jabolk?

Naj povem drastičen zgled iz Gorice. Ob 400-letnici goriške pripadnosti Avstriji leta 1900 smo imeli v Gorici krasno sadno razstavo. Cesar Franc Jožef je obudoval naše sadje in delil sadjerejcem redove za njihove uspehe. In za dvorni obed drugega dne je izbral eno jabolko z razstave. Ali kaj se je zgodilo? Dvorna kuhinja je morala telegrafirati na Dunaj po jabolko, ki so prišla čez noč v Gorico še o pravem času. V Gorici jih niso mogli dobiti dovolj za cesarski obed.

Dalje bo treba strogega nadzorstva nad našimi sadjarji že pri oskrbovanju sadnih dreves. Na bivšem Štajerskem je že precej v redu v tem pogledu, ali povsod vendar še ni tako, kakor bi moralo biti: preveč je še starokopitnosti in tudi brezvestne lenobnosti.

Par zgledov iz Ljubljane in okolice:

Parkrat mi je prinesla soproga s trga res krasnih češenj. Toda kako smo bili presenečeni, ko smo našli v vsaki češnji črva. Te dni se mi je to pripetilo pri hruškah. Po veliki večini je črvivosti kriva edino le brezvestna lenoba in nemarnost sadjerejcev.

Dokaz sem našel sam. Neki dan sem bil v Tacnu nad St. Vidom. Od končne postaje avtobusa v Tacnu tam poleg Save sem videl veliko sadnih dreves, ki so vsa imela nad pol metra dolge gosenične zapredke, ki se pač vidijo že od daleč. Na tisoče gosenci je lazilo tam okoli in po vsem drevesu. Tam je delal neki možakar, ki

Zakonski načrt o kovanju srebrnega denarja

Finančni minister je predložil narodni skupščini ta zakonski načrt:

Čl. 1. Finančni minister se pooblašča, da da kovati srebrn denar po 50 dinarjev v skupni vsoti do 550 milijonov dinarjev.

Čl. 2. Srebrn denar po 50 Din so dolžne sprejeti kot zakonito plačilno sredstvo vse državne, banovinske in občinske blagajne v neomejeni višini, zasebniki pa do vsote 1000 dinarjev.

Čl. 3. Srebrni 50dinarski denar bo tehtal 22 gramov in imel v premeru 36 milimetrov.

Srebra bo novi denar vseboval 3 četrtine, sestavo ostalih zlitin bo določil fin. minister na podlagi ponudb kovnic. Glede vsebine srebra se sme največ odnehati na 1/1000, glede težine pa največ za 1/1000.

Čl. 4. določa zunanjo obliko novega denarja, ki je čisto podobna sedanjim novim 10 in 20 dinarskim novcem.

Čl. 5. Finančni minister sklone za kovanje tega denarja pogodbo s kovnico, katere ponudba bo najugodnejša, potrebno srebro pa bo kupil po tržni ceni doma in v tujini. Vse pogodbe in vse delo za dovršitev tega posla so prosti vseh davčnih obveznosti. Vsi izdatki gredo na račun od dohodkov iz tega denarja.

Seja načelstva Gremija trgovcev v Kranju

V četrtek 4. t. m. se je vršila pod vodstvom načelnika g. Fr. Sirc seja načelstva Gremija trgovcev za srez Kranj v Kranju. Načelnik g. Fr. Sirc je poročal obširneje o davčnih zadevah, pojasnil zapreke vsled katerih se je zasedanje davčnih odborov odgodilo na nedoločen čas. Apeliral je na navzoče, ki so člani davčnih odborov, kakor na vse, da vplivajo na to, da davčne komisije pri odmeri ne gredo preizkušnje, ker zamore to imeti za davčnega zavezanca le škodo, ker bi bil drž. zastopnik prisiljen vložiti proti sklepu davčnega odbora pritožbo. Davčne odmere naj bodo odmerjene pravično in sorazmerno po moči. V splošnem pa naj se vpoštevata slabša gospodarska konjunktura v kateri živimo in se je radi tega promet kakor čisti dobiček znatno znižal.

Sklepe se, da se potom okrožnice obvestijo člani, da se pritožbe, ki bi jih kdo vložil zoper davčno odmero izvršujejo v naši pisarni brezplačno, in da naj pritožbo napravi vsak, ki misli, da se mu je davek previsoko odmeril.

Nato poda gremijalni tajnik gosp. Zm. Kožman daljše tajniško poročilo, ki obsega poročilo glede vzorne reorganizacije pisarniškega poslovanja, registracije obrtnih listov, iz katerega je razvidno, da se je potom gremija izvršilo 707 prijav, od katerih so se po večini izvršili tudi prepisi. Nadalje obravnava poročilo glede krošnjarstva, ki se je v zadnjem času še posebno razpaslo in se je celo ugotovil slučaj, da je uradni organ zasačenja, ki se tozadevnih predpisov ni držal, potem izpustil. Poročilo obravnava o davčnih odborih katerih vsem članom so se po gremiju razposlale knjižice »Dolžnosti in pravice davčnih odbornikov« s priložitvijo detajlne navodila glede postopanja in letošnje odmere pri zasedanju davčnih odborov. Izdale so se tudi napisne tablice, da se blago prodaja le proti gotovini.

Gremijalna pisarna je v teku zadnjih

treh mesecev razposlala 3640 okrožnic na člane ter se prejele in rešilo 538 raznih dopisov, skupno torej 4178 enot. V prvi polovici tekočega leta je obrt trgovine odjavilo 67, prijavilo pa 58. Konstatiralo se je, da so zadnje čase pričele nekatere občine, oziroma njih župani prodajati otrobe in moko in to vsakemu in v vsaki množini in le proti takojšnjemu plačilu. Tozadevno se je napravila vloga na merodajno mesto.

Nato se je razpravljalo o novih pravilih za Združenje trgovcev ter sklenilo v dopolnitev teh staviti občnemu zboru predlog, da se vpisnina določi različno po strokah, članarina pa po davčni moči. V uk se naj sprejmejo v bodoče samo učenci, ki dokažejo, da imajo šolsko predizobrazbo, najmanj 4 razrede osnovne in 2 razreda srednje ali njej enake šole. Člani, ki delajo s pomočniki, bodo smeli imeti na vsaka 2 pomočnika po 1 učenca, največ pa sme imeti učni gospodar 3 učence.

Načelnik nato poroča o velikem trgovskem zborovanju, ki se vrši pod okriljem Zveze v nedeljo 7. t. m. v Mariboru in katerega se udeleži tudi naš trgovinski minister g. Ivan Mohorič. Tozadevno so se obvestili in pozvali potom posebne okrožnice člani iz Kranja, kakor pododborov v Škofjiloki in Trzinu, da se tega zborovanja v čim večjem številu udeležijo. Gremij bodo na tem zborovanju zastopali načelnik g. Fr. Sirc, podnačelnik gosp. Fr. Berjak, člana načelstva g. R. Hlebiš in g. A. Jazbec ter gremijalni tajnik gosp. Zm. Kožman.*

Načelnik poda nato še nekatera pojasnila o ugodnosti zavarovanja pri Trgovsko podpornem bolniškem društvu v Ljubljani, ter se tozadevno sklene opozoriti člane, da zavarujejo svoje pomožno osebje le pri tej bolniški blagajni.

* Medtem je bil shod, kakor znano, odložen radi nujne zadržanosti g. ministra na 14. t. m. (Op. ur.)

JUGOSLAVIJA IN AVSTRIJSKE UVOZNE PREPOVEDI

Avstrijska uvozna prepoved za mineralne vode občutno zadene produkcijo mineralnih vod v Rogaški Slatini in v Slatini-Radenci. Zlasti Nižja Avstrija z Dunajem ter Gornja Avstrija sta kupili pred vojno dva milijona steklenic mineralne vode na leto; med vojsko se je prodaja potrojila in tudi po vojski so ostali avstrijski nakupi zelo veliki. Kriza je prodajo skrčila, najnovjša uvozna prepoved jo je pa popolnoma onemogočila. Tudi prepoved uvoza sadja je slovenskega kmeta zelo zadel.

Mediic-Zankl laneno olje, firnež, vse vrste lakov ter emajlno-lakaste in oljate barve.

ITALIJA ODGOVARJA NA FRANCOŠKE KONTINGENTE

Iz Rima poročajo: V odgovor na francoske kontingentacijske ukrepe proti italijanskemu blagu je bila s takojšnjo veljavnostjo kontingentirana večja vrsta francoskih izvoznih predmetov v uvozu v Italijo. Vidimo volno, volnene odpadke, tkanino, steklo in steklenino, pohištvo, klavirje, ženske klobuke, umetne cvetlice, čipke itd. Dalje so bili bistveno znižani četrtletni kontingenti za uvoz parfumov in parfumeranega mila iz Francije. »Giornale d'Italia« pravi, da to niso nikakšne represalije, temveč da je to le izenačenje, ker je francoski izvoz v Italijo natančno v isti višini prizadet kot italijanski izvoz v Francijo.

Priporočila se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega tkanja in špirila

TELEFON: 22-46   Brzjavi: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

OGRSKI PRIDELEK MNOGO SLABŠI OD LANSKEGA

Uradno ogrsko poročilo o letošnjem pridelku pravi, da se ceni pridelek pšenice na 15-8 milijonov meterskih stotov (lani je znašal 19-7 milijonov), pridelek rži na 7-2 milj. (5-5), pridelek ječmena na 5-8 (5-6), pridelek ovsu na 2-4 (1-9). Dočim so še pred kratkim mislili, da bo slabši od lanskega le pridelek pšenice, se je poslabšanje sedaj raztegnilo na vse vrste žitnih pridelkov.

Razstave sejmi

Razstava grozdja v Smederevu se vrši 25. in 26. septembra. Obenem se vrši tam zborovanje srbskih vinogradnikov.

Sejem v Libereu na Češkem traja letos od 13. do 19. avgusta. Na češkoslovaških železnica 33% popust, na avstrijskih 25, v Jugoslaviji 50 itd.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna

Dr. G. Piccoli

Ljubljana, Dunajska c. 6

Neizpolnjena petletka

Komisariat ruske kovinske (železne) industrije ostro kritizira v nekem odloku na podrejena podjetja neizpolnitev v petletki določene kvote. Produkcija v težki industriji je na »neopravičljiv način« zaostala, in odreja se cela vrsta ukrepov za pospeševanje produkcije in dvig kvalitete. Zlasti se jezi komisariat nad dnevno produkcijo, ki je dosegla v maju 19.000 ton, v juniju pa samo 17.000 (to še ni tako slabo). Dalje tudi produkcija jekla in valjanega blaga ni zadovoljiva, in Martinove peči so vsled trajnih poprav samo s tretjino v obratu. Padec v produkciji železa in jekla je pripisati nezmožnosti vodilnih oseb. Tehniški specialisti naj bi se mudili bolj v tovarnah, kot v uradih. Slednjič se odreja, da naj v bodoče dela vsa železna in jeklena industrija v treh posadih na dan, da se uteši rastoča lakota Rusije po kovinah in da velika več vršča se gradbeno dela ne zastanejo.

Po svetu

Moke je izvozila Jugoslavija leta 1921: 300.000 stotov; 1922: 227.000; 1923: 382.000; 1924: 591.000; 1925: 378.000; 1926: 328.000; 1927: 127.000; 1928: 19.000; 1929: 106.000; 1930: 75.000; 1931: 34.000 stotov. Iz odličnega izvoznega predmeta je padel eksport moke na popolno brezpomembnost.

»Glasnik«, glasilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, zvezek 14, 15. julija 1932, prinaša med drugim sledeče članke: Mlinska industrija v zunanji trgovini Jugoslavije; Jugoslovanska rečna plovba v zunanji trgovini; Svetovno standardiziranje žitaric; Trgovinski odnosi med Belgijo in Jugoslavijo. Dalje vse polno novic o trgih, iz carinstva itd.

Zapiranje inozemskih bank v Turčiji se nadaljuje; banki Crédit Lyonnais so sledile druge francoske banke. Turške banke imajo v škodo inozemskih vedno več prometa.

Prehod Francije k politiki proste trgovine se bo vršil dalje, kakor napoveduje francoski trgovski minister Durand. Seveda je pa pri sedanjem gospodarskem položaju treba biti previden.

Cena bakra pada neprestano in je prišla v prosti trgovini na 4-65 cents, pri čemer pa še vse govori za to, da bo cena še nadalje padla.

Povišanje tobačnih cen v Češkoslovaški ni prineslo nobenega dobička; skupni dohodki tobačne režije so dosegli v prvem letošnjem polletju 927 milijonov Kč proti 924 milijonom v preteklem letu, a državna blagajna je dobila letos samo 558 milijonov proti 634 milijonom v prvi lanskoli polovici.

Boksitni trust v Zürichu prenese svoj čisti dobiček v znesku 267.000 švicarskih frankov na novi račun; lanski čisti dobiček 342.500 frankov je bil odkazan rezervam.

Nemška industrija kovinskega blaga izkazuje za junij za najmanj dve tretjini manjšo zaposlenost kot v lanskem juniju.

Med Nemčijo in Irsko se vršijo pogajanja o izmenjavi nemškega premoga in nemških industrijskih izdelkov za irske agrarne produkte.

»Vispe«, zveza sladkornih producentov na Javi, bo po poročilu amsterdamskega »Telegrafa« s koncem tekočega leta prenehala obstojati. Namesto nje bodo ustanovili novo organizacijo ob sodelovanju vlade.

Poljska hiperfosfatna industrija je ustanovila skupni centralni prodajni urad, ki bo vodil domačo prodajo in eksport. Dosedanja organizacija se likvidira.

Zunanja trgovina Avstrije izkazuje v prvem letošnjem polletju za 358-4 milj. šil. manjši uvoz in za 280-5 milj. šil. manjši izvoz; lanska pasivnost je padla za 77-9 milj. šil. in znaša 368-6 milj. šil.

V Grčiji so podaljšali rok za prijavo inozemskih zahtev pri Grški banki na novo do 26. avgusta t. l.

Tujski promet v Avstriji je na Dunaju in sploh na severu neugoden, na Koroškem pa v znamenju izrečne visoke sezije. Tudi na Tirolskem ni tako slab kot so se v začetku bali. Dunaju manjkajo zlasti gostje iz Nemčije.

Obtok bankovcev v Avstriji je bil po zadnjem izkazu Narodne banke v znesku 908 milijonov šilingov krit z 19-1%.

»Ufa« bo izplačala dividendo, čeprav ne v višini lanske 6-odstotne dividende. Dohodki njenih podjetij so se v preteklem letu kljub večjemu številu posetnikov vsled nižje vstopnine skrčili za 10 odstotkov. Prodaja zvočnih filmov se je nadalje ugodno razvijala.

Samo deset glav goveda na mesec sme uvoziti Ogrska v Avstrijo. Ogrska hoče dobiti večji kontingent, a Avstrija zahteva kot protiuslugo večji izvoz lesa iz Avstrije v Ogrsko. Tako so postale države res pravi kramarji.

Francozi in Poljaki se pogajajo o nadaljnji izgradbi medsebojnih gospodarskih stikov. V poljskih gospodarskih krogih upajo na večji izvoz iz Poljske v Francijo.

Bolgarija se je v Parizu pogodila s svojimi upniki glede odplačevanja dolgov; polovico inozemskih dolgov plača v inozemski valuti, polovico pa z levi, ki jih položi pri Bolgarski banki.

Turška vlada namerava skleniti več trgovskih pogodb, ki naj veljajo do 1. julija 1933.

Položaj avstrijske tekstilne industrije se je poslabšal. Zlasti težavna je preskrba s sirovinami in se vrši skoraj edinole potom zasebnega kliringa.

Državni dohodki in izdatki v 1. tromesečju

Proračun državnih izdatkov in dohodkov za 1. 1932/33 je stopil v veljavo 1. aprila 1932. V prvem tromesečju tega proračunskega leta so se gibali državni izdatki tako-le:

Vse v milijonih Din			
	Po proračunu	Dejansko izdano	V % izdano od proračun. njene vsote
1. Vrhovna drž. uprava	37-3	38-7	103-81
2. Pokojnine in invalidnine	218-2	242-3	111-01
3. Državni dolgovi	389-6	292-5	75-08
4. Justično ministrstvo	97-4	73-4	75-35
5. Prosvetno ministrstvo	203-8	196-9	96-61
6. Zunanje ministrstvo	34-4	23-0	66-81
7. Notranje ministrstvo	142-4	125-8	88-41
8. Finančno ministrstvo	79-5	65-2	82-09
9. Vojno ministrstvo	533-0	394-2	73-96
10. Min. za javna dela	49-4	12-7	25-87
11. Železniško ministrstvo	31-4	8-0	25-67
12. Kmetijsko ministrstvo	13-7	7-6	55-43
13. Trgovinsko ministrstvo	12-6	11-3	89-73
14. Soc. politika in nar. zdravje	40-0	26-4	65-99
15. Min. za telesno vzgojo	2-9	0-5	17-25
16. Proračunski rezervni krediti	7-5	0-3	4-20
V vsem	1.893-7	1.519-5	80-24

Od vsote 1.519,512.000 dinarjev, kolikor je bilo vseh dejanskih izdatkov, je šlo za osebne izdatke 924 milijonov, za stvarne pa 595. Ves prihranek znaša nekaj nad 374 milijonov dinarjev.

Dohodki: Vse v milijonih Din			
	Po proračunu	Dejansko prejeto	V % prejeto od proračun. njene vsote
Neposredni davki:			
Splošni neposredni davki	327-5	222-7	68-01
Posebni davki	75-7	54-7	72-27
Dolžni davki	12-5	10-4	83-55
Posredni davki:			
Trošarina	213-7	192-2	89-95
Takse	307-5	177-1	57-60
Carinske takse	275-0	181-6	66-06
Monopoli (višek doh.)	452-7	330-6	73-04
Razni manjši dohodki	40-7	18-5	45-46
Prosvetno ministrstvo	2-1	4-3	205-9
Finančno ministrstvo	5-4		
Železništvo (upr. pošte)	139-1	44-2	31-7
Drž. hipotekarna banka	8-6		
Šume in rude	32-9	5-0	15-20

Vsi dohodki 1.893-7 1.241-7 65-57

Dohodki so bili torej za nad 652 milijonov manjši ko proračunjeni, dejanski izdatki pa so bili za 277-8 milijonov večji, kakor so bili dejanski dohodki. Ta slika se pa bo nekoliko zboljšala, ker še niso tu vpoštevani vsi dohodki državnih podjetij.

RAČUN PRIHODOV IN DOHODKOV DRŽAVNIH PODJETIJ

A. Izdatki: Vse v milijonih Din			
	Po proračunu	Dejansko izdano	V % izdano od proračun. njene vsote
Prosvetno ministrstvo:			
Drž. tiskarna v Beogradu	4-7	2-8	59-03
Drž. tiskarna v Sarajevu	1-4	0-8	59-68
Finančno ministrstvo:			
Uprava drž. monopolov	127-0	135-0	106-30
Belje in Topolovac	20-9		
Cukrarna na Čukarici	10-6	4-7	45-10
Železniško ministrstvo:			
Uprava drž. železnice	536-4	524-0	97-69
Direkcija rečne plovbe	26-9	26-6	99-11
Pošte, telegrafi, telefoni	86-2	69-5	80-65
Poštna hranilnica	3-4	3-5	102-60
Kmetijsko ministrstvo:			
Razredna loterija, šole in drž. gospodarstva	14-2	8-0	56-15
Drž. hipotekarna banka	4-0	3-7	92-03
Ministrstvo za gozdove in rudnike			
Ministrstvo za soc. politiko in nar. zdravje	14-9	9-6	64-63
V vsem	973-0	853-2	87-66

B. Dohodki: Vse v milijonih Din			
	Po proračunu	Dejansko prejeto	V % prejeto od proračun. njene vsote
Drž. tiskarna v Beogradu	6-5	7-1	109-40
Drž. tiskarna v Sarajevu	1-8	0-17	9-48
Uprava drž. monopolov	127-0	135-0	106-30
Belje in Topolovac	24-6		
Cukrarna na Čukarici	12-4	3-6	29-53
Uprava drž. železnice	608-3	487-9	80-20
Direkcija rečne plovbe	26-9	23-9	88-88
Pošte, telegrafi in telefoni	140-0	100-4	71-23
Poštna hranilnica	17-0	16-9	99-87
Kmetijsko ministrstvo	14-2	8-0	56-15
Drž. hipotekarna banka	12-6	3-7	29-50
Min. za gozdove in rudnike	118-6	69-3	58-49
Ministrstvo za soc. politiko in nar. zdravje			
	14-9	9-6	64-63
V vsem	1.125-2	866-1	76-97

Dejanski dohodki drž. podjetij so znašali torej za 12-9 milijonov več ko pa dejanski njih izdatki, toda za 259 milijonov manj, kakor so bili proračunjeni. Tekom leta pa se bo ta slika najbrže zboljšala, ker niso vsa državna podjetja še oddala vsega denarja drž. blagajni, temveč ga še zadržala za tekoče izdatke. Tako se mora zlasti dohodek sladkorne tovarne na Čukarici znatno dvigniti.

Trgovina - rekord »Mariborskega tedna«

Maribor, 5. avgusta.

Ze nocoj lahko javnosti izdamo zagotovilo, da ne bo nikomur žal, če si pride ogledati kako izgleda Maribor, če se obleče v svojo posebno praznično obleko.

Ze bežen pregled nazaj po glavnih ulicah tudi sicer črnogleda poplaja z zadovoljstvom, da, skoro z nekim ponosom na našo trgovino celo tiste, ki ji drugače niso posebno prijatelji. In to čeprav večina izložb še ni gotova in cela slika še ne more biti popolna.

Na jutri (soboto) večer kot začetek ali uvod »Mariborskega tedna« je že nocoj vse radovedno, kako bo Maribor prvič v svoji zgodovini po svojem glavnem javnem predstavništvu — in to je gotovo le trgovina — (vševši seveda industrijska podjetja s svojimi izdelki) izgledal v svoji poulični praznični obleki. Kakor rečeno, že nocoj je marsikdo iznenaden nad napredkom Maribora tudi kar se tiče izložbene umetnosti. Ker je pa to šele pričetek, je tem večjega priznava vreden. Nocoj se šele opazi, kako umestna je bila misel izložbene razstave, brez katere bi se »Mariborski teden« navzlic vsem ostalim prireditvam ne mogel posebno ponašati.

In prihodnjo nedeljo pride v Maribor še g. minister Mohorič. Kdo ga v Mariboru ne pozna že po njegovi vnani prikupljivi dobrodušnosti? Koliko dragocenih nasvetov je tekom let podal Mariborčanom v svoji lastnosti kot tajnik Zbornice za trgo-

vino, obrt in industrijo. Vsakomur je bil vedno rad na uslugo. Nikogar ni vprašal, ali je član gremija, društva — torej ali ima sploh pravico do brezplačnih informacij od strani Zbornice. Kdo, ki je poslušal njegova strokovna izvajanja (včasih tudi kritična), si ni mislil sam pri sebi: ta mož spada pač na prvo mesto v Beograd!

No in je res tja »spadel«. Pa vam v nedeljo prvič pride kot minister za trgovino in industrijo v Maribor. Na kongres trgovcev.

Kongres trgovcev bo višek »Mariborskega tedna«. Tudi to je rekord trgovine, zlasti v očeh tistih, ki slučajno vedo, kako nepričakovano in v zadnjem hipu je prišlo do tega kongresa.

Naj bi bil tudi ta kongres sam na sebi rekord ne le za trgovino ter sploh podjetja, nego za splošni dobrobit Maribora.

In naj bi bil ta kongres tudi prerok uresničenja vseh onih velikopoteznih idej (kakor stalna jubilejna razstava specialnega sadja in sadežev), o katerih je »Trgovski list« v zadnjem času razpravljal. Ne le Maribor nego cela država naj bi si čestitala, ako bi gospod minister za trgovino in industrijo kmalu zopet prišel v Maribor, pa še v višji funkciji v razmerju do nadaljne prireditve.

Pa tudi to pot: iskreno dobrodošli, gospod minister Mohorič! To je največji uspeh »Mariborskega tedna«.

JUGOSLOVANSKA PAPIRNA INDUSTRIJA IN RUMUNIJA

Na Sušaku je ustavljeno obratovanje v papirnici Smith-Meynier. Odposlanstvo delavcev je odpotovalo v Beograd, da opozori na težke posledice ustavljenega obrata. Tovarna je zaposlila 350 delavcev, ki so sedaj brez kruha. Specializirala se je za fabrikacijo cigaretnega papirja in je postala posebno važna za izvoz. Delavci opozarjajo skupno s tovarniško direkcijo vlado na to, da stavi Rumunija, dobra odjemalka našega cigaretnega papirja, za nabavo iz Jugoslavije pogoj, da dobavlja Jugoslavija v Rumuniji sol. Tega pa Jugoslavija iz ozirov do Poljske ne more stoniti, ki hoče prav tako dobavljati Jugoslaviji sol proti jugoslov. blagu. Pri Rumuniji je pa v razliko treba poudariti, da pošlje vsako leto v Jugoslavijo za 220 milijonov Din mineralnega olja in pa da razpošilja Jugoslavija svoje žito preko rumunskih donavskih pristanišč. Tako ima Rumunija v razmerju do Jugoslavije dve lepi aktivni postavki, ki že sami na sebi zadostujeta, da opravičita nakup jugoslovanskega cigaretnega papirja tudi brez nakupa rumunske soli od strani Jugoslavije. Na to dejstvo naj se opozori rumunska vlada z vsem poudarkom.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločla srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

NAKUP KORUZE V ALBANIJI

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu poroča, da sta bila albanskega narodno gospodarskemu ministarstvu dovoljena dva milijona zlatih frankov za nakup korusa za štiri okraje v severni Albaniji, ki so zelo gorati in kjer se letina zmeraj zakasni. Ti revni okraji mejijo na Jugoslavijo in imajo z ostalo Albanijo zelo slabe zveze; zato se bo korusa kot v drugih letih nakupila v Jugoslaviji.

AMNESTIJA GLEDE DEVIZ V ČEŠKOSLOVASKI

Novi devizni predpisi v Češkoslovaški so zelo strogi in so predvidene težke kazni, zlasti na beg kapitala. Za one, ki so glavnic naložili drugje, je določen sedaj amnestijski rok do 15. septembra. Vsakdo, ki do tega roka pripelje nazaj ali pa prihlasi v inozemstvu naložene vrednote, za katere velja novi zakon, bo izšel brez kazni. Pač pa se bo nazaj pripeljana glavnic naknadno obdavčila v normalni izmeri.

FRANCOSKI DRŽAVNI DOHODKI PADAJO

Po uradni statistiki so zaostali francoski državni dohodki v prvih treh mesecih proračunskega leta 1932/33 v znesku 3067 milijonov frankov za 679 milijonov za proračunom in za 590 milijonov za dohodki istih mesecev prejšnjega leta. Deficit je posledica močnega padanja posrednih in neposrednih davkov, dočim so caninski dohodki celo nekaj večji kot je bilo proračunjeno.

AVSTRILSKIM ZAVAROVALNICAM SE DOBRO GODI

V nasprotju k deficitnim bilancam avstrijskih bank in industrijskih družb so mogle avstrijske zavarovalnice zaključiti tudi preteklo leto 1931 skoraj vseskozi z znatnim dobičkom. Zavarovalnice izplačujejo v bistvu isto dividendo kot so jo plačale lani; skrajšanje dividende se je izvršilo le v prav redkih slučajih. Se vsaj iz ene panoge gospodarstva nekaj dobrega sliši.

Svetovne borze v znamenju ameriškega optimizma

V New Yorku vlada na borzi že precej časa izrecno stremljenje na hausse, povzročeno po trdnem prepričanju, da je globinska točka depresije prekoračena, itd. Ta optimizem je potegnil za seboj tudi ostale borze in je bil teden od 23. VII. do 30. VII. znatno boljši kot teden prej. Mednarodni borzni indeks, izračunjen iz indeksov enajstih mednarodnih efektivnih trgov, se je v omenjenem tednu po prejšnjih slabših tednih ojačil od 34,4 na 35,5 odstotkov, torej efektivno za 3 1/4%, pri čemer je indeks od konca leta 1927 enak 100. S tem je dosegel indeks napram letošnji globinski točki v svetovni borzni kupčiji od konca maja skupno okrepitev 15 odstotkov. Podamo običajni seznam običajnih efektivnih trgov:

Konec 1927 = 100	Začetek 1929	23. VII. 1932	30. VII. 1932
Berlin	113,6	20,2	20,6
London	102,6	38,7	39,7
Pariz	156,8	57,9	59,2
Bruselj	133,8	25,5	25,9
Amsterdam	104,5	24,9	26,2
Stockholm	109,5	9,2	10,1
Zürich	101,0	39,3	39,3
Dunaj	91,4	33,9	33,9
Praga	108,3	50,8	51,2
Milan	124,0	50,1	51,4
Newyork	137,3	27,7	33,3

Opazimo prav izdatno okrepitev Newyorka in vidimo, da se je Stockholm po dolgem času zopet enkrat okrepil nad 10.

Ljubljanska borza

Tečaj 8. avgusta 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2291,24	2302,60
Berlin 100 M	1351,80	1362,60
Bruselj 100 belg	790,24	794,18
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1108,35	1113,85
London 1 funt	196,08	197,68
Newyork 100 dol.	—	—
Newyork 100 dolarjev	5672,14	5700,40
Pariz 100 fr.	222,93	224,05
Praga 100 kron	168,45	169,31
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	290,24	292,64

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o otvorenih in odpravljenih konkurzih in prisilnih poravnava za čas od 21. julija 1932 do 31. julija 1932.

A. OTVORJENI KONKURZI.*

Dravska banovina: Pražarna slada d. z. o. z. v likvidaciji, Ljubljana; Vižin Josip, mizarški mojster, Dorfartje.

Savska banovina: Pujak Viktor, Osijek; Rotter Josip, Osijek; Tomac Hrvoj, restavrat, Lovački Rog, Zagreb; S. A. P. = Splitsko Autobusno Poduzeće d. s. o. j., Split.

Drinska banovina: Zečević Gavro, krojač, Sarajevo.

Dunavska banovina: Frank Paja, trgovina vina i rakije, Subotica; Mirković G. Jovan, trgovec, Ruma; Šajinović Milan i Branislava, trg., Pančevo; Sekulić Vojin, trgovec, Stari Bečej.

Vardarska banovina: Janković Jordan, krojač, Sv. Nikola; Jović P. Milan, Vlasotinci; Mandil Avram, trgovec, Priština; Manević Čira, trgovec, Kumanovo; Nagji Taško, trgovec, Bitolj; Nikolić H. Lazar, trgovec, Priština; Vasiljević H. Sava, trgovec, Prizren; Vasiljević H. Todor, obuçar, Prizren.

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA.

Dravska banovina: Franz Drago, trgovina z barvami, Ljubljani, Stari trg št. 24;

Jože Kovač:

Pregled osemletnega poslovanja Ljubljanske borze

(Nadaljevanje)

V letu	Sporni predmet je bil rešen					
	z zavrnitvijo tožbe radi nepristojnosti	ker tožitelj ni imenoval razsodnikov	s poravnavo	s sodbo		na drug način
				vsled zamude naroka	po sporni razpravi	
II. sem.	—	—	—	1	2	—
1924	—	—	—	1	2	—
1925	—	—	8	97	5	8
1926	—	—	36	694	35	17
1927	4	—	40	1.159	68	43
1928	2	—	24	1.006	64	29
1929	4	—	28	1.230	74	31
1930	8	—	18	1.439	62	41
1931	3	—	31	1.988	64	47
I. sem.	—	—	—	—	—	—
1932	8	—	29	1.767	59	33
Skupaj	31	—	214	9.381	433	249

Zanimiva je nadaljnja ugotovitev, da je bilo po gornji tabeli v osmih letih od skupnih 11.568 tožb radi nepristojnosti zavrnjenih v celem le 31 tožb, dočim so bile izmed ostalih rešene na sledeči način: 214 s poravnavo, 9.381 s sodbo vsled zamude naroka, 433 s sodbo po sporni razpravi in 249 pa na drug način.

Prav tako pridemo do zanimivih podatkov če primerjamo trajanje pravnega postopanja tekom posameznih let kot nam ga predložuje sledeča tabela:

II. sem.	Postopanje je trajalo od vložitve do rešitve tožbe v primerih			
	do 8 dni	do 14 dni	do 1 meseca	nad 1 mesec
1924	1	1	1	—
1925	21	59	43	8
1926	77	450	324	46
1927	203	726	481	108
1928	246	728	240	68
1929	214	774	389	151
1930	257	948	412	123
1931	322	1.371	478	152
I. sem.	—	—	—	—
1932	335	1.252	413	98
Skupaj	1.676	6.309	2.781	754

Iz končnih števil razberemo, da je bilo od skupno vloženih 11.568 tožb rešenih 1.676 najdalje do 8ih dni, 6.309 v času do 14 dni in 2.811 v dobi do enega meseca. Le v 754 primerih je trajalo postopanje nad en mesec predvsem iz razloga vsled težavne vročitve tožbe, ker je bil odklonjen sprejem tožbe po pošti ali pa radi preložitve razprave v svrhu izvedbe kakega dokaznega sredstva.

	Tožba temelji na poslu	
	borznem	izvenborznem
II. semester	1	2
1924	1	2
1925	9	129
1926	12	926
1927	21	1.487
1928	27	1.261
1929	43	1.501
1930	20	1.738
1931	19	2.308
I. semester	17	2.067
1932	17	2.067
Totalno	159	11.409

Iz gornje razpredelnice je razvidno, da je bilo tekom osemletnega poslovanja borznega razsodišča registriranih samo 159 tožb, ki temeljijo na borznem poslu, dočim izvirajo spori vseh ostalih pravd iz kupčij sklenjenih izven borze.

Iz slednje tabele o poslovanju borznega razsodišča je možno razbrati, da je baš letošnje leto kupčijske in kreditne krize zahtevalo naravnost izredne ekspeditivnosti od borznega razsodišča, ker je bilo samo v času od 1. januarja do 15. julija t. l. nič manj ko 2084 novih tožb in je bilo v svrhu rešitve prevzetih še iz preteklega leta 52 tožb. Vsega skupaj je bilo v tej kratki dobi rešenih 2088 tožb in sicer tako-le:

	od novodošlih	od prevzetih
1. z zavrnitvijo radi nepristojnosti	8	—
2. s poravnavo	29	1
3. z zamudno sodbo	1767	33
4. s sodbo po sporni razpravi	59	12
5. na drugi način	33	1
6. s počivanjem postopanja	140	5
Skupno	2036	52

(Dalje prihodnjič)

Dr. Pirčeva sladna kava

Gospodje trgovci! Ponudite Dr. Pirčevo sladno kavo Vašim odjemalcem

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Kenda Ivan in Marija, hotelirji in posestniki, Bled; Midorler Alojz, krojaški mojster in trgovec, Novo mesto; Toman Vilibald, trgovec, Trbovlje; Zelenka Ernest, trgovina z mešanimi blagom, Maribor.

Savska banovina: Bojkić i Drug, trg. mješ. robe, Novska; Brdarić i Ditrich, Slav. Brod; Domović Mijo, trg. mješ. robe, Beletinec; Gotić Antun, Krapinske Toplice; Kovačević Vladimir, proizvođač šešira »Ideal«, Zagreb; Ljubić Grega, krojač, Dugaresa; Mandlović Izidor, trgovec, Nova Gradiška; Neumann Daniel, kavarnar, Zagreb; Neuman M. nasl. Filip Ernst, trgovina odjela, Zagreb; Pavišić Nikola, trgovec, Kostajnica; Popović Rudolf, sitničar, Zagreb-Sigecica; Rajković Petar, Krasić; Samardžija Marko, krojač, Karlovac; Sirovec Mirko, krojač, Zagreb, Vlača 89; Stern Maks, Illok; Soss Gjuro, Tuhovec; Tkalec Martin, trgovec, Sv. Martin na Muri; Tomac Matija, krojač, Delnice; Vesely Gjuro, »Klub Bar«, Zagreb; Wohlmut Vladimir, Zagreb; Zagarac Dušan, trgovec, Gospić.

Vrbaska banovina: Kasumagić H. Husseinaga, trg. mješ. robe, Gračanica; Mišević Petar, Trujani.

Primorska banovina: Dražić Petar pok. Bože, postolar, Benkovac; Kadrugić Emina, trgovkinja, Ljubuški; Radoš Franjo, trgovec, Tomislavgrad; Stojasavljević Danilo, trgovec, Benkovac.

Drinska banovina: Baruh Majer, trgovec, Bjelina; Elazar Roze ostavina, trgovkinja, Sarajevo; Nogić R. Dušan, krojač, Sarajevo; Salom Berta, trgovkinja, Sarajevo; Simić Svetislav, trgovec, Vukovar; Smajlović Hamid, trgovec, Čajniče; Tausz Reinhard, »Agentur & Kommission«, Sarajevo.

Zetska banovina: Kusturica Saćir pok. Alije, trgovec, Ercengovi.

Dunavska banovina: Fridman Ida Herman, Novisad; Jevrejska 13; Fridrich Jovan, mlinar, Kovin; Šmid Gustav, šesirdžija — Lastnik Šmid Bela, Bela Crkva.

Moravska banovina: Babić Obren, trgovec, Kruševac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Albahari A. Klara, Beograd, Balkanska ul. 20; Pijade Heskija, fabrika trikotaze »Morava«, Beograd.

C. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU.*

Savska banovina: Golub Luka, Budrovac.

Drinska banovina: Feleki E., trgovec, Sarajevo.

D. ODPRAVLJENI KONKURZI.**

Dravska banovina: Dolničar Ivanka, bivša restavratorka, Maribor; Klavžar Alojzij, bivši zakupnik zdraviliške restavracije in kavarne, Rogaska Slatina.

Savska banovina: Podravska tvornica opeke d. d., Gjurjevac.

Zetska banovina: Polpatić Miloš, trgovec, Plevlje.

Dunavska banovina: Bošković Jovan, Dobrinac; Kon Lenard in Rozalija Kon, roj. Rikert, Bajmok; Leporis Jovan, trgovina kožom, Vršac; Lukić Rista, trgovec, Mladenovac; Majski Sava, trgovec, Čurug; Rothauzer Julijo, trgovina kožom, Subotica; Simić P. Vladimir i brat, Smed. Palanka; Todorović M. Ranisav, trgovec, Arandjelovac; Vujić Svetozar, Mokrin.

Moravska banovina: Jovanović Miloš, bivši kafedžija, Knjaževac.

Beograd, Zemun, Pančevo: »Derma« Vučo i Tanasković, fabrika kože, Zemun.

E. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Dravska banovina: Bizovičar-Dolničar Angela, trgovka, Dravljje; Kšela Bogoljub, trgovec, Slivnica; Lepedat Zdenka, roj. Pavlović (hotel Erika), Kranjska gora; Sever Andrej, trgovina z usnjem, Ljubljana.

Savska banovina: Babić P. Mate, trg., Jablanac; Djaković Stanko, krojač, Glina; Gregorič Mirko, trgovec, Strigova; Löwy Rikard, trgovec, Varaždin; H. Mostera Sinovi, Sv. Ivan Zabno; Vošićki Vinko, knjižara i tiskara, Koprivnica.

Vrbaska banovina: Kotlić Nikola, krojač, Dobrljin; Todorović Tomo, Prnjavor; Vasiljević Zivko, Nova Topola;

Primorska banovina: Babić J. Franjo, trg. mješ. robe, Bugojno; Babić Jozo i Marko, trg. mješ. robe, Bugojno; Velagić Mehmed, Travnik.

Drinska banovina: Gajić Vlajko pok. Jove, opančar, Brčko.

Dunavska banovina: Briks Leopold, trgovec, Ruma; Eisenhut Gjura, trgovec, Bačka Palanka; Engla Adolfa Sin, Novi Sad; Grol M. nasl. J. Bunda, Bačka Palanka; Gyeri Karlo, bravar, Bela Crkva; »Meka« tkaonica tepiha Ingus Aleksander, Subotica; Levaji Jenő, trgovec, Stari Bečej; Topolski Mije, klobučar, Ruma; Rieger Braća, električna centrala »Tisa« milin, St. Kanjiža; Sekićska Feketićska Opšta Stedionica d. d., Sekić; Šoti Josip, stolar, Stara Kanjiža; Vidaković Josip, trgovec, Sv. Miletić; Weiss Maks i Drug (vlasnika Weiss Maks i Weiss Bela), trgovci v Vršacu.

Moravska banovina: Načić Taško (Dragoslav, trgovec, Kruševac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Zrnić Gjorgje, trgovec, Zemun.

* Ostali podatki, n. pr. katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnave), kdo je upravitelj mase, se izvedo v tajništvu društva.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v tajništvu društva.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 17. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 2300 kg strojnega olja, 500 kg petroleja, 300 kg bencina in 500 kg tovotne masti. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov rudarskih kladiv, 400 m konopnenih cevi, 200 kg vijakov z maticami in 1000 kg pocinkane pločevine. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave strokovnih knjig. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 29. avgusta t. l. ponudbe glede dobave električnega stroja ter glede dobave električne ure. — Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 30. avgusta t. l. ponudbe glede dobave strojev. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 31. avgusta t. l. ponud-

be glede dobave čopičev, ščetk, smirka, steklenega papirja, svinčenega minija, barv, lanenega olja, mila, sode, stearinskih sveč itd. ter glede dobave platna in sukanca; do 4. septembra t. l. glede dobave bombaža za čiščenje in jadrenine; do 5. septembra t. l. glede dobave lanenih in bombažnih krp za čiščenje; do 6. septembra t. l. glede dobave vazelina, strojnega olja, petroleja, srebrnega nitrata, amonijaka, kristalne sode, gumiarabika; do 8. septembra t. l. pa glede dobave cevi. — Dne 22. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi pomorskega arzenala v Tivtu licitacija glede dobave moke, leče, sladkorja, kvasa, olja in krompirja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja zgradbe drenaže se bo vršila potom ofertne licitacije dne 18. avgusta t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Prodaja. Dne 18. avgusta t. l. se bo vršila pri Dravski žandarmerijski komandi v Ljubljani licitacija glede prodaje 1855 kg raznih krp in 708 parov iznošenih čevljev. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dobava mesa. Dne 20. avgusta t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Irzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 5. avgusta 1932 je bilo pripeljanih 228 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5-6 tednov stari, komad 75 do 95, 7-9 tednov 130 do 180, 3-4 mesece 200 do 280, 5-7 mesecev 300 do 360, 8-10 mesecev 450 do 480, 1 leto 550 do 600 Din. 1 kg žive teže 5-50 do 6-50, mrtve teže 9-10 Din. Prodanih je bilo 73 svinj.

Tržne cene v Mariboru, dne 1. avg. 1932. 1 kg govejega mesa I. vrste 8-10, II. vrste 6-8, III. vrste 4-5, jezika svežega 10-12, vampov 3-4, pljuč 3-4, ledvie 8-12, jeter 4-6, možganov 10-14, parkljev 3-4, vimena 4, loja 4-5 Din. — Teletina: 1 kg teletine I. vrste 8-10, II. vrste 4-6, jeter 8-12, pljuč 6-10. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 10-16, sala 12-14, črevne masti 8, pljuč 5-8, jeter 6-10, ledvie 10-15, glave 6-8, nog 5-7, slanine sveže 10-14, papricirane 12-20, prekajene 12-20, masti 11-16, prekajenega mesa 12-22, gnjati 16-22, prekajenih nog 5-8, prekajenega jezika 18-28, prekajene glave 6-10 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih klobas 18-30, debrecinskih 10-16, brunšviških 11-16, pariških 16-22, posebnih 15-20, safalad 15-20, hrenovk 18-22, kranjskih 20-24, 1 kom. prekajenih 3-4-50, 1 kg mesenega sira 18-22, salame 45-60 Din. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 4, II. vrste 2 Din. — Kože: 1 kom. konjske

kože 60-65, goveje kože 4-5, telečje kože 6, svinjske kože 2, gornjega usnja 50-70, podplatov 35-50 Din. — Perutnina: 1 piščanec, majhen 9-12, večji 20-25, kokoši 20-30, race 15-20, gosi 30-40, zajec domač, majhen 4-8, večji 15-25 dinarjev. — Ribe: 1 kg morskih rib 14-20 Din. — Mleko, maslo, sir, jajca: 1 lit. mleka 2-3, smetane 10-12, surovega masla 20-26, čajnega masla 28-32, ementalkega sira 60-80, polementalkega 26-35, trapistnega 12-25, grojskega 16-25, tilskega sira 20-26, parmezana 70-100, sirčka 5-6, eno jajce 0-50-0-75 Din. — Pijače: 1 liter vina, novega 6-10, starega 12-20, črnega 9-14; piva 9, 1 stekl. piva 5-5-50, 1 sodček piva (25 l) 172-50, 1 lit. žganja 20-25, ruma 36-56, sadjevca 3-4, 1 steklenica pokalice 1-75-2 Din. — Kruh: 1 kg belega kruha 4, polbelega 3-50, črnega 3, 1 lit. drobtin 5, zemlja 0-50 Din. Sadje: 1 kg jabolka I., II. in III. vrste 5-6, sliv, rane 4-6, posušenih 8-12, marelic 6-12, breskev 8-16, grozdja italj. 24, hrušk I., II. in III. vrste 6-8, limona 1-25-1-50, oranža 4-5, 1 kg rožičev 6, smokev 7-12, dateljev 30, mandeljev 40-56, orehov 4-50-5, luščenih 16, rozin 14-24, maka 12-14 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave I. vrste 40-80, II. vrste 40-48, pražene I. vrste 44-94, II. vrste 44-58, čaja 60-250, soli 2-75-12, popra celega 38-48, mletega 42-48, cimeta 56-60, paprike 20-48, testenine 6-50-16, marmelade 16-32, pekmez 9-10, medu 14-20, sladkorja v prahu 14-50-15, v kristalu 13-13-50, v kockah 14-50-15, kvasa 34-44, škroba pšeničnega 12-16, riževega 16-20, riža 3-50-12, 1 lit. kisove kisline 42-50, kisa navadnega 2-3-50, vinskega 4-7, olja olivnega 12-20, bučnega 13-14, špirita denat. 7-8, 1 kg mila 9-15, sode 1-75-2, ječmenove kave 8-14, cikorijske 16-17 Din. — Žito: 1 kg pšenice 1-40-2, rži 1-30-2-50, ječmena 1-10-2, ovsa 1-30-2-50, koruze 1-25-2, prosa 1-30-2, ajde 1-15-2-50, fižola 3-4-50, graha 12-13, leče 10-12 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg pšenične moke 00 3-3-25, št. 0 3-3-25, št. 2 2-75-3, št. 4 2-70-2-90, št. 5 2-50-2-80, št. 6 2-25-2-70, št. 7 1-75-2-25, ržene moke I. vrste 3-3-40, II. vrste 2-60-2-85, prosene kaše 3-40-4, ječmenčka 3-12, otrobov 1-10-1-75, koruzne moke 1-60-1-80, koruznega zdroba 2-50-3-50, pšeničnega 3-50-3-75, ajdove moke št. 1 4-50-5-50, št. 2 3-50-5, kaše 6 Din. Krma: 1 q sladkega in kislega sena 70-100, ovsnene, pšenične in ržene slame 55-60 Din. — Kurivo: 1 kub. meter drv 90-100, mehkih 70-80, premoga trb. 40-42, velenj. 22-24, 1 kg oglja 2, koksa 0-75-1, 1 lit. petroleja 7, 1 kg karbida 6-7, 1 kg sveč 14-36, 1 lit. bencina 6-7 Din. — Zelenjava: 1 kom. salate glavne 0-50-0-75, endivije 0-50-1, 1 kup radiča 1, glavca zelja zgodnjega 1-3, ohrovt 0-50-2, 1 kom. karfižole 0-50-3, kupček špinat 1, 1 kg paradižnikov 6-7, 1 kom. zelene paprike 0-25, 1 kom. kumar 0-50-3, 5-7 kumarca za ukisovanje 1, 1 kom. buč jedilnih 1-2-50, kupček graha luščenega 2-50-3, fižola v stročju 1, šopek peteršilja 0-25, zelene 1-50-2, zelenjave za kuho 0-50, 1 kg čebule 3-4-50, česna 8-10, 1 kom. pora 0-50, kup. korenja vrtnega 1, pese rdeče 1, koleraba kom. 0-25, 1 kg krompirja zgod. 1-1-50, hrena 6-8, zelja kislega 4 Din.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Ivan Jelacina
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

KUVERTA
LJUBLJANA

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Pleskarsko
in sobo-slikarsko delo
izvršuje
po najugodnejših cenah

IVAN GENUSSI

LJUBLJANA

Igriška ulica šte. 10

Inserirajte
v Trgovskem listu!

Trgovci in industriji!

Trgovski

list

se priporoča za

inseriranje!

ČERNE ALBERT

mizarstvo

Zg. Šiška šte. 209

(pri Remizi) -- Telefon 22-97

prevzema vsa stavbna in
pohištvena dela.

Za solidno izvršitev jamči

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Trgovci! Ali ste že naročeni na „Trgovski list“?